

Відгук
офіційного опонента
доктора юридичних наук, професора
Легези Юлії Олександрівни
**на дисертацію Кричфалушія Віталія Івановича «Адміністративно-
правовий механізм надання послуг у сфері спортивної медицини та
реабілітації», подану на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора
філософії зі спеціальності 081 «Право»**

1. Актуальність теми дисертації. Актуальність теми дисертаційного дослідження зумовлена сучасними трансформаційними процесами у сфері охорони здоров'я, фізичної культури і спорту, а також необхідністю забезпечення належного рівня відновлення здоров'я населення в умовах підвищених соціальних і безпекових викликів. Особливої гостроти ця проблематика набуває в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України, коли значно зростає потреба у якісних медико-реабілітаційних послугах як для військовослужбовців, так і для цивільного населення, що зазнало фізичних та психологічних травм.

У цих умовах сфера спортивної медицини та реабілітації набуває не лише медичного, а й виразного публічно-правового значення, оскільки її ефективне функціонування безпосередньо впливає на стан громадського здоров'я, відновлення працездатності населення, розвиток професійного та масового спорту, а також на загальний рівень соціальної стабільності. Водночас належна організація надання відповідних послуг потребує чітко визначеного адміністративно-правового механізму, здатного забезпечити координацію діяльності суб'єктів публічної адміністрації, дотримання стандартів якості, доступність і ефективність медико-реабілітаційної допомоги.

Разом із тим чинна система адміністративно-правового регулювання у сфері спортивної медицини та реабілітації характеризується певною

фрагментарністю, відсутністю комплексного підходу до визначення повноважень органів публічної влади, недостатньою узгодженістю міжгалузевих зв'язків та недосконалістю механізмів контролю за якістю надання відповідних послуг, що створює передумови для зниження ефективності державної політики у цій сфері та обмежує можливості реалізації права особи на отримання належної медичної та реабілітаційної допомоги.

Додаткової актуальності темі надають процеси реформування системи охорони здоров'я та впровадження сучасних підходів до реабілітації, що орієнтуються на європейські стандарти та принципи «пацієнтоцентризму». У цьому контексті особливого значення набуває необхідність наукового осмислення адміністративно-правових засад функціонування відповідної сфери, а також розроблення ефективних механізмів публічного управління, які б забезпечували інтеграцію медичних, соціальних і спортивних компонентів реабілітації.

Незважаючи на наявність окремих наукових досліджень, присвячених питанням охорони здоров'я, фізичної культури та спорту, адміністративно-правовий механізм надання послуг у сфері спортивної медицини та реабілітації залишається недостатньо комплексно дослідженим і концептуально опрацьованим. У зв'язку з цим обрана здобувачем тема є своєчасною, науково обґрунтованою та соціально значущою, оскільки спрямована на формування цілісного бачення адміністративно-правового механізму у зазначеній сфері та визначення напрямів підвищення його ефективності в умовах сучасних викликів розвитку української держави.

Вивчення тексту дисертації свідчить про науково обґрунтований, комплексний і системний підхід автора до дослідження адміністративно-правового механізму надання послуг у сфері спортивної медицини та реабілітації. У роботі чітко аргументовано актуальність теми, коректно визначено об'єкт, предмет, мету та завдання дослідження, що забезпечило логічну цілісність і послідовність наукового викладу.

Дисертація має чітко вибудовану структуру та складається зі вступу, двох взаємопов'язаних розділів, що поділяються на підрозділи, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Матеріал викладено послідовно, що дозволило автору комплексно розкрити як теоретико-правові засади, так і практичні аспекти функціонування адміністративно-правового механізму у досліджуваній сфері.

Високий рівень наукової обґрунтованості отриманих результатів забезпечено належним методологічним підґрунтям. Автором використано систему взаємодоповнювальних загальнонаукових, спеціально-юридичних і міждисциплінарних методів, що є адекватними предмету дослідження. Зокрема, застосування діалектичного методу дозволило розкрити динаміку розвитку відносин у сфері спортивної медицини та реабілітації, а також виявити внутрішні суперечності правового регулювання; формально-юридичний і порівняльно-правовий методи забезпечили глибокий аналіз чинного законодавства України та зарубіжного досвіду; метод правового моделювання сприяв формулюванню обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення відповідного механізму.

Достовірність наукових положень підтверджується широкою нормативною та емпіричною базою дослідження, що включає Конституцію України, міжнародні акти, національне законодавство, матеріали судової практики, статистичні дані, а також результати аналізу діяльності органів публічної влади. Важливим є також використання міждисциплінарного підходу із залученням положень медицини, реабілітації та державного управління, що значно підвищує практичну цінність отриманих результатів.

Наукова новизна дисертації полягає у комплексному дослідженні адміністративно-правового механізму надання послуг у сфері спортивної медицини та реабілітації як цілісного правового явища. Автором уперше обґрунтовано необхідність законодавчого закріплення категорії «спортивна реабілітація», визначено її зміст та місце у системі публічних послуг, а також

запропоновано запровадження державних стандартів якості відповідних послуг і механізмів їх фінансування. Важливим є також висновок про доцільність інтеграції спортивної реабілітації до систем охорони здоров'я, соціального захисту та професійної реабілітації.

У дисертації удосконалено підходи до визначення правової природи послуг у сфері спортивної медицини та реабілітації як різновиду публічних послуг соціального спрямування, що дозволяє відмежувати їх від адміністративних послуг у вузькому розумінні. Подальшого розвитку набули положення щодо джерел фінансування відповідної сфери, ролі державно-приватного партнерства, а також особливостей ліцензування та акредитації суб'єктів надання послуг.

Значну увагу автор приділив дослідженню системи суб'єктів надання послуг, де обґрунтовано відсутність єдиного домінуючого органу виконавчої влади, що зумовлює необхідність координації між різними інституціями. У роботі також детально проаналізовано адміністративно-правові процедури організації та надання послуг, що дозволило сформулювати практично значущі рекомендації щодо їх удосконалення.

Автором визначено, що в зарубіжних країнах (зокрема, в країнах ЄС, США, Канаді, Австралії) фінансування спортивної медицини та реабілітації здійснюється через: державне медичне страхування та соціальні програми; муніципальні бюджети та цільові фонди; приватне страхування та благодійність; розвинену систему державно-приватного партнерства, що забезпечують широку доступність та високий рівень якості послуг, зменшуючи навантаження на державний бюджет (підрозділ 1.2).

Дисертантом обґрунтовано, що формування ефективної системи фінансування спортивної реабілітації та реабілітації в Україні потребує законодавчих змін, стратегічного планування та міжгалузевої взаємодії за участю держави, бізнесу, громадськості та міжнародних партнерів, що пов'язуються із запровадженням системи страхування таких програм.

В роботі акцентовано, що Україна поступово адаптує світові стандарти через: схвалення Стратегії розвитку системи охорони здоров'я на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках, що передбачає подальшу діяльність із удосконалення законодавства у сфері охорони здоров'я, спорту та реабілітації, де є необхідним запровадження клінічних протоколів та державних стандартів надання реабілітаційних послуг, що пов'язується із нормативним визначенням єдності підходів до встановлення правового статусу послуг із спортивної медицини та реабілітації; інтеграції та розширенням системи послуг із спортивної медицини та реабілітації, що входять до безоплатних програм медичних гарантій НСЗУ; залучення міжнародних експертів та донорської підтримки.

У дослідженні визначено, що розвиток нормативно-правового регулювання в Україні з врахуванням досвіду країн Європейського Союзу, США, Канади, Японії та Австралії має спрямовуватися на інтеграцію спортивної медицини та реабілітації до національних систем охорони здоров'я та соціального захисту через закріплення механізмів державної системи медичного страхування, приділяючи особливу увагу ветеранам, особам з інвалідністю та дітям, спортивної реабілітації для осіб, які постраждали внаслідок збройної агресії, військових конфліктів.

На основі врахування світового досвіду В.І. Кричфалушієм обґрунтовано доцільність нормативного закріплення : стандартів якості надання реабілітаційних послуг, ліцензування суб'єктів надання спортивно-реабілітаційної допомоги, захист прав осіб, які проходять спортивну реабілітацію; меж відповідальності суб'єктів реабілітаційного процесу, у тому числі питань цивільно-правової та адміністративно-правової відповідальності за неналежне надання послуг або заподіяння шкоди здоров'ю.

Переконливість отриманих результатів підтверджується їх апробацією у наукових публікаціях і науково-практичних конференціях. Висновки та

пропозиції мають як теоретичне, так і практичне значення, оскільки можуть бути використані у правотворчій діяльності, правозастосовній практиці, наукових дослідженнях та освітньому процесі.

Таким чином, дисертаційне дослідження є завершеною науковою працею, в якій отримано нові, науково обґрунтовані результати, що мають важливе значення для розвитку адміністративного права України, зокрема у сфері надання публічних послуг у галузі спортивної медицини та реабілітації.

4. Загальна оцінка дисертаційної роботи та повнота викладу одержаних результатів в опублікованих працях. Основні положення, висновки та рекомендації, що містяться в дисертаційному дослідженні, викладено у 5 наукових статтях, що визнані як фахові з юридичних дисциплін, і 3 тезах доповідей на наукових конференціях.

Усе вищезазначене дозволяє зробити висновок, що дисертаційна робота В.І. Кричфалушія написана на високому теоретичному рівні, має значну наукову та практичну цінність. Автором сформульовані положення, що мають важливе значення для встановлення напрямів забезпечення функціонування юридичної служби органів місцевого самоврядування.

5. Дискусійні положення та зауваження до дисертації. Оцінюючи в цілому позитивно дисертацію В.І. Кричфалушія водночас вважаємо за необхідне звернути увагу на питання, які могли би, на нашу думку, слугувати предметом додаткових пояснень з боку дисертанта або ж дискусії при захисті дисертаційної роботи:

1) Попри те, що до безперечних переваг дисертації належить обґрунтування необхідності нормативного закріплення категорії «спортивна реабілітація», у роботі не в повній мірі розкрито критерії її відмежування від фізичної реабілітації, медичної реабілітації, фізкультурно-спортивної реабілітації, а також від реабілітації у сфері охорони здоров'я в чинному законодавчому розумінні. Унаслідок цього запропонована дефініція, хоча і є перспективною, потребує більш чіткого галузевого позиціонування;

2) Автор слушно акцентує на соціальній спрямованості послуг у сфері спортивної медицини та реабілітації та відмежовує їх від адміністративних послуг у вузькому розумінні. Водночас дискусійним залишається питання, чи достатньо лише суспільного інтересу та участі публічної адміністрації для визнання таких послуг саме публічними. У роботі бракує більш розгорнутого аналізу критеріїв публічної послуги в адміністративно-правовій науці, а також зіставлення цієї позиції з доктриною сервісної держави, концепцією соціальних послуг і практикою нормативного закріплення суміжних видів послуг. У зв'язку з цим висновок про юридичну природу відповідних послуг виглядає обґрунтованим лише частково і потребує додаткової теоретичної опори;

3) Безумовно позитивною є спроба дисертанта запропонувати зміни до Закону України «Про соціальні послуги» та Закону України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я». Разом із тим у роботі не в усіх випадках наведено повну редакцію пропонованих змін, їх системний зв'язок з чинними нормами та прогноз наслідків для суміжного законодавства. Наприклад, пропозиція щодо зміни назви Закону України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» та одночасного розширення сфери його дії потребує глибшого обґрунтування з погляду законодавчої техніки, структури галузевого регулювання та компетенції органів, що реалізують відповідну політику. У цьому сенсі правотворча частина дисертації мала би виграти від більш конкретизованої редакційної подачі авторських ініціатив;

4) Автор обґрунтовує, що триада функціонального змісту надання послуг у сфері спортивної медицини та реабілітації не дозволяє виділити один центральний орган виконавчої влади як домінуючого суб'єкта регулювання. Зазначений висновок видається логічним, однак у роботі недостатньо повно розкрито механізми міжвідомчої координації між МОЗ України, Мінмолодьспортом України, органами місцевого самоврядування та іншими суб'єктами. Саме тому інституційний вимір дослідження потребував би більш розгорнутого аналізу адміністративної компетенції, делегованих

повноважень, процедур взаємодії та механізмів відповідальності за неузгодженість управлінських рішень.

Наведені спірні положення і висловлені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації, яка носить самостійний і творчий характер, має наукову і практичну цінність. Наявність дискусійних питань, насамперед, характеризує складність і актуальність досліджуваної теми та власний підхід до її розгляду дисертантом. В дослідженні автором вдалося досягти його мети.

Усе викладене дає підставу для висновку про те, що дисертація Кричфалушія Віталія Івановича «Адміністративно-правовий механізм надання послуг у сфері спортивної медицини та реабілітації» є завершеною науковою працею. Враховуючи досягнення автором мети та задач дослідження, в яких отримані нові науково обґрунтовані результати, впровадження яких сприятиме забезпеченню ефективності адміністративно-правового механізму надання послуг у сфері спортивної медицини та реабілітації, і є наявними всі підстави відмітити, що дисертація В.І. Кричфалушія відповідає вимогам, передбаченим Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44, а її автор – Кричфалушія Віталій Іванович – заслуговує на присудження йому за результатами публічного захисту ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний опонент:

**доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри цивільного, господарського та екологічного права
Національного технічного університету
«Дніпровська політехніка»**

Ю.О. Легеза

